Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Lausunto
30.9.2026
THL/3057/2026

Mervi Pättikangas

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne 16.9.2026

Eduskuntakuuleminen. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta torstai 01.10.2026 klo 12.15. HE 134/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 46 a §:n, työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 76 §:n muuttamisesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä HE 134/2026 vp. THL pitää hallituksen esitystä kokonaisuutena kannatettavana. Ehdotetut muutokset tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämisen tavoitteita, joita ovat muun muassa tiedonkulun sujuvoittaminen, valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tehokas hyödyntäminen sekä viranomaisille tapahtuvan tiedonvälityksen helpottaminen.

THL pitää kannettavana, että kysely- ja välityspalvelun käyttö säädetään velvoittavaksi valvontalain 46 a §:n mukaisen ilmoituksen välittämiseksi. Kysely- ja välityspalvelu on valtakunnallinen tietojärjestelmäpalvelu, jonka velvoittava käyttö takaisi tietoturvallisen ja yhdenmukaisen toimintatavan koko maassa. Kysely- ja välityspalvelun käyttö tekisi lakisääteisestä tiedonluovutuksesta systemaattisempaa ja sujuvampaa sekä vähentäisi manuaalista tiedonsiirtoa. Asiakastietolain näkökulmasta muutos ei olisi suuri, mutta perusteltu.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 7.1.2030. THL ehdottaa, että asiakastietolain 76 §:ään ehdotetut kysely- ja välityspalvelua koskevat muutokset tulisivat kuitenkin voimaan mahdollisimman pian, ja siten selvästi ennen hallituksen esityksessä ehdotettua voimaantuloajankohtaa. Tämä mahdollistaisi ammattitauti-ilmoituksen välittämisen Lupa- ja valvontavirastolle jo ennen kuin valvontalain 46 a §:ssä ehdotettu palvelun käyttöä koskeva velvoite tulee voimaan. Lisäksi kysely- ja välityspalvelua käytetään tietojen välittämiseen myös muille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille

viranomaisille ja toimijoille. Ehdotetun 76 §:n sääntelyä tarvitaan näiden käyttötarkoitusten ja palvelua käyttävien viranomaisten tarpeisiin jo ennen vuotta 2030. Tämän vuoksi 76 §:n voimaantuloa ei ole perusteltua sitoa valvontalain 46 a §:n voimaantuloajankohtaan.

Hallituksen esityksessä arvioitujen tietojärjestelmäkustannusten lisäksi kustannuksia aiheutuu uuden kysely- ja välityspalvelun rajapinnan käyttöönotosta. Kustannuksia ei kuitenkaan voida pitää yksinomaan ehdotetusta ammattitauti-ilmoituksen välittämisestä aiheutuvina kustannuksina. Kysely- ja välityspalvelun käyttäjien on siirryttävä rajapintaan joka tapauksessa viimeistään vuonna 2028. Ammattitauti-ilmoituksen välittämisen mahdollistaminen ja asiakastietolain 76 §:n muutoksen aiempi voimaantulo eivät siten lähtökohtaisesti aiheuta uuden rajapinnan käyttöönotosta sellaisia kustannuksia, jotka syntyisivät yksinomaan tästä hallituksen esityksestä.

Mika Salminen
Pääjohtaja

Piia Aarnisalo
Ylijohtaja, sote-palvelujärjestelmä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Institutet för hälsa och välfärd
Finnish Institute for Health and Welfare
PL / PB / P.O. Box 30
FI-00271 Helsinki, Finland
Puh/tel +358 29 524 6000
thl.fi